

Bortom järnridån II:

Filipstadsbo skildrar sina intryck av esperanto-kongress i Budapest

De årliga esperantokongresserna har utvecklat sig till en institution med mycket omfattande program. Det hålles bl. a. sammanträden med fackliga (obs. inte fackföreningar) specialföreningar, inom esperantorörelsens ram. Det rör sig om ett 25-tal sådana internationella sammanslutningar. För att nämna några av denna rad, tar jag i högen: Den världsomfattande esperantistiska ungdomsorganisationen, sedan följer vetenskapsmän, jurister, järnvägsmän, lärare, foto-kino-magentofon-amatörer, arkitekter, studentorganisationer, journalister, o. s. v.

En institution som, sedan flera år, är obligatorisk vid de universiella esperantokongresserna är Internationella Sommaruniversitetet, med framstående föreläsare från universitet i olika länder. Rektorn i detta universitet väljes för varje år i det land, där kongressen hålles. Och eftersom esperantisternas världskongress i år hölls i Budapest var årets rektor professor Géza Bárezi (professor i ungerska språket i Budapest).

Universitetet öppnades av professor Gaston Waringhien, Paris, och som förste föreläsare framträdde professorn i internationell rätt vid Universitetet i London, Iva Lapenna. Hans ämne var "Skydd för författares rättigheter, med särskild hänsyn till Uneskos universella konvention". Sedan hölls sammanlagt nio föreläsningar i vitt skilda ämnen; musik och konst bl. a. Jag var inte i tillfälle att höra mer än en del, men den siste föreläsaren, en ung indier, Ashvinikumar, var alldeles särskilt intressant. Han är doktor i matematik vid universitetet i Amsterdam, men hans föreläsning rörde sig om en helt annan sak: "Metriken och deklamationskonsten i språket Hindi". Ämnet kanske inte låter så intressant, men han var verkligen rolig att höra.

Barn uppvaktade på esperanto

Kongressens högtidliga invigning ägde rum söndagen den 31 juli kl. 9.30. Sedan presidenten i Universala Esperanto Asocio förklarade kongressen öppnad, framträdde en representant för Ungerns regering och höll ett välkomsttal. Därefter välkomsthälsade staden Budapests överborgmästare. Sedan framfördes hälsningar från en lång rad regeringar, bl. a. även den svenska, som representerades av riksdagsmannen rektor Einar Dahl, Uddevalla. Talarna avtäckades av en svensk

disponent Eric Carlén, Hällabrottet, som är förste vice president.

Ett nästan gripande intryck gjorde uppvaktningen av ett 50-tal barn, varvid en ca 10-årig pojke höll ett vackert tal på klingande esperanto.

Bland söndagens program kan nämnas: gudstjänst på esperanto i en katolsk och en evangelisk kyrka. Som sista program de flesta dagarna var teater. Det spelades på tre scener, varav en operett, allt på esperanto. På grund av det stora antalet deltagare, måste man dela upp sig så att det tog fyra kvällar för att alla skulle bli i tillfälle att se föreställningarna.

Talartävling och utflykter

Andra programpunkter, värda att omnämnas var en talartävling speciellt för ungdomar och en skönlitterär tävling, som gällde både original och översättningar till esperanto.

En esperanto-park invigdes under högtidliga former i den vackra stadsdelen Buda. Så bör jag väl omnämna en Ungersk afton som hölls på fredagskvällen inför minst 3.000 åhörare. Ett stort antal artister från operan och musikanter rev ner stormande applåder för sin klatschiga musik och zigenaredanser.

I programmet ingick också utflykter. Rundresor i staden avgick två gånger om dagen och varade ca 2 1/2 timmar. Torsdagen ägnades åt heldagsutflykter. En del gjorde en båtresa på Donau och somliga åkte buss i olika riktningar. I min grupp var sex stora bussar och resan gick till "Ungerns hav", Balatonsjön.

Någon undrar kanske hur en sådan omfattande och brokig samling kan fungera och fatta några beslut. Till detta kan sägas: huvudsyftet med de årliga kongresserna är att sammanföra esperantister från hela världen kring ett kulturellt pro-

En japanska bugar sig för bulgariska esperantoklubben Veros flagga.

gram. Genom kongresserna har esperanto faktiskt blivit ett levande språk.

Sedan finns det en särskild beslutande församling, som kallas "komitato". La komitato består av 70 medlemmar och väljes genom omröstning, som sker skriftligen, av förbundets delegerade. La komitato sammanträder i samband med kongresserna och väljer bl. a. styrelse och akademi, som har att granska språkliga nyheter och termer.

Följande svenskar är f. n. medlemmar i "la komitato": disponent Eric Carlén, Yxhult, Hällabrottet, rektor Einar Dahl, Uddevalla, skoldirektör Karl Gustafsson, Uppsala och riksbankskassör Jan Strömne, Malmö. Styrelsen är disp. Carlén vice president och professor Björn Collinder, Uppsala hedersledamot. Universala Esperanto Asocio har f. n. 3.605 delegater i 62 länder. Nästa år kongressen i Tel Aviv, Israel.

Karl Håkquist